

— Bajke nemačkih pesnika

Prevela s nemačkog **Gordana Jovanović**

— Bertolt Breht

— Drvo za grabljivice

Mnogo je dana drvo izdržavalo zimske oluje i savijalo se u dugom sumraku pod snegom; onda nastade proleće i dođe grabljivice. I drvo se borilo s njima od prvih petlova do ponoći. Grabljivice, koje su pomračile nebo, obrušavale su se na usamljeno drvo sa takvom snagom da je ono drhteći osećalo svoje korene u zemlji, i bilo ih je toliko da ono satima nije videlo sunce. Pokidale su žile njegovih grana i zdrobile njegove pupoljke i čupale njegovu kosu i drvo se u očajanju povilo do zemlje, nije se borilo protiv neba nego se samo čvrsto opiralo o zemlju. I onda se grabljivice umoriše. Pravile su velike krugove u vazduhu pre nego što su se ustremile na svog neprijatelja i drhtala su im krila. Oko ponoći drvo primeti da su pobeđene. Ono je bilo besmrtno i one su to gledale užasnute. Uložile su sav trud da ga unište, ali njemu je bilo svejedno i čak je zaspalo predveče. A pred ponoć one videše da je počelo da cveta. Danas je htelo da počne sa cvetanjem, tako smoždeno i rastrgano, napušteno i krvareće; jer bilo je proleće i zima je prošla. Pod svetlošću zvezda grabljivice su lebdela, sa tupim kandžama i pokidanim krilima i umorne se spuštale na drvo koje nisu pobile. Drvo je drhtalo pod teškim teretom. Od ponoći samo do prvih petlova sedele su grabljivice na njemu i zabrinuto jecajući u snu, čvrstim kandžama držale njegove rascvetale grane; i sanjale su da je drvo besmrtno. Ali u ranu zoru poletele su teškim krilima i pod slabom svetlošću sutona ugledaše sa visine drvo kao neku sablasnu utvaru, crnu i usahlu: drvo je u toku noći umrlo.

— Bajka

Bio jednom jedan princ, tamo daleko u bajkovitoj zemlji. Pošto je bio samo jedan sanjar, veoma je voleo da leži na livadi pored zamka i da sanjareći zuri u plavo nebo. Jer na toj livadi cvetalo je cveće veće i lepše nego drugde.

A princ je sanjario o belim, belim zamcima sa visokim prozorima od ogledala i svetlećim balkonima.

Ali desilo se da je stari kralj umro. I tako princ postade njegov naslednik. I novi kralj stajaše često na balkonima belih, belih zamkova sa visokim prozorima od ogledala.

I sanjariše o maloj livadi, gde cveta cveće veće i lepše nego drugde.

Odgovor

Bio jedan bogat muškarac, imao je mladu ženu koja mu je bila vrednija od sveg njegovog imanja, a ono nije bilo malo. Ona nije bila više tako mlada, a ni on. Ali živeli su zajedno kao dva goluba, on je imao dve zlatne ruke, to su bile njene ruke, a ona je imala dobru glavu, to je bila njegova glava. Često mu je govorila: “Ne mogu dobro da mislim, dragi moj čoveče, odmah sve kažem.” Ali on je imao oštar um i zato je njegov posed bivao sve veći. Tako se jednog dana desilo da mu je ruku dopao jedan dužnik, čije mu je imanje bilo potrebno, a koji nije bio ni dobar čovek. Zato nije mnogo okolišio i sve mu je zaplenio. Čovek je trebalo još jednu noć da prespava u svojoj kući u kojoj je sve svoje godine tako proživio da je sad morao da ode u tuđinu; sledećeg jutra trebalo je sve da mu bude oduzeto.

Te noći njegova žena nije mogla da spava. Ležala je pored svog muža i razmišljala, a onda ustala. Ustala je i otišla usred noći kod suseda kome je njen muž hteo sve da zapleni. Mislila je da ne sme da povredi svog muža time što bi s njegovim znanjem pomogla susedu. A nije mogla da gleda ni kako čovek pati. I čovek je bio budan, pogodila je, sedeo je u svoja četiri zida i uživao je poslednje sate. Kad ju je ugledao, uplašio se, ali ona je samo htela da mu brzo da svoj nakit.

Pošto joj je to dugo potrajalo ili zato što je njen muž u snu osetio da ona nije pored njega, i on se probudio, ustao i šetao po kući, dozivao ju je, zabrinuo se i izašao na ulicu. Ugledao je svetlo u kući svog suseda i otišao da vidi da ne zakopava nešto što mu više ne pripada i pri tom je, pogledavši kroz prozor, ugledao svoju ženu kod suseda usred noći. Nije je čuo, a nije video ni kutijicu u njenoj ruci. Zato mu je krv udarila u glavu i posumnjao je u svoju ženu. Istovremeno je uhvatio nož u svom džepu i pomislio kako bi oboje mogao da ubije. Onda je čuo svoju ženu kako govori: “Samo uzmi, neću da moj muž počini takav greh, ali ne bih htela ni da ga povredim pomažući ti, jer ti si loš čovek.” Otišla je ka vratima, a muž je morao navrat-nanos da se sakrije, pošto je brzo izašla i otrčala u njihovu kuću.

Nemo je išao iza nje, a u kući joj je rekao da nije mogao da spava i da je otišao u polje zato što ga je pritiskala savest što je svom komšiji hteo da uzme kuću. Onda mu žena pade na grudi i zaplaka od tolike radosti. Ali kad su ponovo zajedno legli, tek tad ga je pritisla savest i osetio je veliki stid, jer je dvaput bio suviše nizak, jednom jer joj nije verovao, i drugi put, jer ju je slagao. Njegov stid je bio toliki da je sebe ubedio da je nije više vredan; ponovo je ustao i otišao u sobu i tamo dugo sedeo, kao i sused u svojoj kući preko puta. Ali

njemu je bilo još gore jer mu niko nije pomogao, čak je sam zatajio. Zato je pred jutro, dok je još bio mrak, otišao od svoje kuće i odjurio sa vetrom bez cilja.

Trčao je ceo dan a da ništa nije jeo, jednim drumom koji je vodio u prazan kraj, a kad je drum prolazio kroz selâ, pravio bi luk. Uveče je stigao do jedne crne reke, pored nje je našao razrušenu kolibu u kojoj nije bilo nikog i pošto su uokolo po poljanama rasle korisne biljke; reka bila bogata ribom, ostao je tamo tri godine i provodio vreme sakupljajući biljke i pecajući ribu. Ali onda se osetio suviše usamljenim; to znači: zvuci reke su mu postali suviše glasni i misli su se suviše umnožile, to znači: one su kao ptice koje zagađuju hranu. Zato je otišao u jedan grad i onda bez cilja u mnoge gradove, i prosió je tamo i klečao u crkvama.

Ali vremenom su ga misli nadjačale i veoma su ga mučile. Počeo je da pije i da luta kao pseto koje je suviše rdavo za lanac. U tom su prošle mnoge godine. Jednom se, u vreme kad je već zaboravio svoje ime, desilo da je, već poluslep, ponovo došao grad u kome je stanovao nekada, pre mnogo godina. Nije ga prepoznao i nije dospao dalje od predgrađa, tamo je ležao u dvorištu jedne krčme.

Jednog dana u vreme ručka dođe jedna žena u dvorište i poče razgovar sa krčmarem. Kad je prosjak čuo glas, glas prođe kroz njega i njegovo srce poče brže da kuca kao nekome ko je greškom dospao u salu gde ima lepe muzike, a on nema pravo na nju. I muškarac je video da je to njegova žena i nije prozborio ni reč. Samo je ispružio ruku kad je prošla pored njega. Ali žena ga nije prepoznala jer više ni jednom crtom nije ličio na sebe, čak mu se nije videlo ni da je imao takvu muku; takvo je postalo njegovo lice. Žena je htela da prođe jer je bilo toliko prosjaka, a ovaj je izgledao bestidan. Onda muškarac otvori usta i uspe da izgovori nešto što je zvučalo kao: ženo!

Žena se savi, pogleda ga i kolena počese da joj klecaju; veoma je pobledela. I kad on već više nije čuo svoje srce, čuo je nju kako kaže: “Dragi moj mužu, kako si mogao da ostaviš da tako dugo čekam dok nisam poružnela, sedam godina mi je prošlo kao bol i *skoro* sam posumnjala u tebe.”

